

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

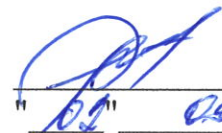
Кафедра менеджменту та економіки

УЗГОДЖУЮ
Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

" 02 " 09 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри менеджменту та
економіки

" 02 " 09 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОСТІР

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

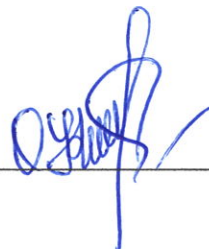
Київ – 2020

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент кафедри менеджменту та економіки,
кандидат економічних наук

О. Кузьменко

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні
кафедри менеджменту та економіки,
протокол № 7 від « 02 » 09 2020 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки

Ю. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація) Дисципліна «Європейський транснаціональний простір» спрямована на формування у студентів системи знань стосовно структури, функціонування та особливостей розвитку європейських транснаціональних корпорацій, їх ролі у розвитку глобальної економіки, особливостей розробки та реалізації міжнародних інвестиційних стратегій, обґрунтування та прийняття міжнародних європейських інвестиційних рішень.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	<u>Вибіркова</u>	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>написання есе</u>		Семестр	
		5-й	5-й
		Лекції	
		32 год.	8 год.
Загальна кількість годин – 120		Практичні	
		32 год.	4 год.
Тижневе навантаження: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота	
		56 год.	84 год.
		Вид контролю:	
		<u>залік</u>	<u>залік</u>

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір» є передумови європейської інтеграції, становлення і розвиток Європейського Союзу, перспективи його розширення на сучасному етапі. Важливе місце в структурі курсу займають інституційні аспекти європейського транснаціонального простору, реформування інститутів ЄС після розширення. Курс також актуальний в контексті пошуку своєї європейської ідентичності та з'ясування перспектив європейської інтеграції України.

Міждисциплінарні зв'язки: викладення матеріалу пов'язане з циклом дисциплін спеціалізованої підготовки: «Бізнес-аналітика», «Транскордонний бізнес», «Міжнародні економічні відносини», «Бізнес-комунікації» та ін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Метою викладання навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір» є опанування студентами продуктивного глобального мислення та системи знань у галузі світової та європейської інтеграції, прийняття рішень у сучасному інтегрованому просторі з урахуванням аспектів глобальної кооперації та імплементації європейської бізнес-моделі у площину української економіки.

1.2 Основними завданням вивчення дисципліни «Європейський транснаціональний простір» є формування таких знань:

- розкривати тенденції становлення та розвитку європейського транснаціонального простору;
- здійснювати порівняльний аналіз моделей реформування європейського транснаціонального простору;
- вміти обґрунтувати доцільність використання європейського досвіду реформування в умовах модернізації та глобалізаційних викликів;
- аналізувати ступінь впливу основних напрямків глобалізації (інтернаціоналізація, інформатизація, інтеграція, вестернізація тощо);
- висвітлення ролі Європейського Союзу як учасника світової політики;
- вивчення концепції європейського транснаціонального простору шляхом виявлення провідних тенденцій його розвитку.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності	ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК 16. Здатність використовувати та дотримуватися національних та міжнародних стандартів, чинних правових норм у своїй професійній діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність працювати у міжнародному контексті. Здатність використовувати та дотримуватися національних та міжнародних стандартів, чинних правових норм у своїй професійній діяльності.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					

	<p>Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.</p>	<p>концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання</p>	<p>поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання</p>	<p>донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації</p> <p>збір, інтерпретація та застосування даних</p> <p>спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово</p>	<p>управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами</p> <p>спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах</p> <p>формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти</p> <p>організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп</p> <p>здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії</p>
--	---	--	--	--	---

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

<p align="center">Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.</p> <p>ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації в процесі прийняття управлінських рішень.</p> <p>ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.</p> <p>ПРН 19. Оцінювати участь підприємств у євроінтеграційних процесах та виявляти перспективи їх майбутнього розвитку.</p>
--	---

Результати навчання. Після опанування дисципліни студент повинен **знати:**

- історію, основи, принципи і тенденції розвитку європейського транснаціонального простору;
- особливості правової системи європейського транснаціонального простору та принципи функціонування їх інституцій;
- вплив глобалізаційних процесів на розвиток стосунків ЄС та України;
- досягнення та перспективи європейської інтеграції України.

уміти:

- оперувати системними знаннями про історію європейського транснаціонального простору та тенденції його розвитку;
- аналізувати інтеграційні процеси в ЄС та робити висновки щодо їх впливу на геополітичне становище України;
- орієнтуватися в правовій системі та інституційній структурі європейського транснаціонального простору, принципах взаємодії органів та інституцій між собою;
- здійснювати аналіз та прогнозування розвитку європейської інтеграції;
- робити розрахунки стосовно впливу інтеграційних явищ і процесів на подальший розвиток європейської інтеграції;
- розроблювати і впроваджувати європейську політику України у відповідності до внутрішніх та зовнішніх соціополітичних викликів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

Тема 1 Історичний огляд, правові та інституційні основи європейського простору

Причини європейської інтеграції. Перші речники європейської інтеграції. Розвиток процесів європейської інтеграції після Другої світової війни. Перші Європейські Спільноти: підстави створення, цілі, засади діяльності, інституційна специфіка.

Правова система: Паризький договір – внесок у розвиток правової системи. Римські договори – внесок у розвиток правової системи. Єдиний Європейський Акт – внесок у розвиток правової системи. Маастрихтська угода – внесок у розвиток правової системи. Амстердамський договір – внесок у розвиток правової системи. Ніццький договір – внесок у розвиток правової системи. Лісабонський договір – внесок у розвиток правової системи. Вторинне законодавство ЄС.

Тема 2 Законодавчі та нормативно-правові акти у сфері європейської інтеграції

Нормативно-правові акти України. Двосторонні акти між Україною та ЄС. Документи ЄС.

Відповідність нормативно-правового акта основним засадам законодавства Європейського союзу. Нормативно-правове регулювання взаємовідносин між Україною та Європейським союзом. Контроль за відповідністю проектів нормативно-правових актів соціального законодавства України праву Європейського союзу. Політико-правові аспекти реалізації стратегії євроатлантичної інтеграції в Україні. Особливості

співробітництва України з НАТО. Адаптація законодавства України до права Європейського союзу та стандартів і рекомендацій НАТО. Забезпечення права інтелектуальної власності в контексті євроатлантичних процесів.

Тема 3 Інформаційний та комунікаційний простір ЄС

Концептуальні засади комунікаційної політики Європейського союзу. Концепт інформації та комунікації як теоретичне підґрунтя комунікаційної політики європейського союзу. Комунікаційна політика ЄС: роль та формування, мета та завдання. Етапи розвитку комунікаційної політики європейського союзу. Європейський союз у пошуках комунікаційної стратегії. Підґрунтя для справжньої комунікаційної політики. Комунікаційна політика європейського союзу. Напрями транс'європейської комунікаційної політики. Електронна участь як напрям комунікаційної політики Європейського союзу. Аудіовізуальна та медіаполітика як засіб підвищення обізнаності громадян ЄС з європейських питань. Багатомовність як спосіб включення громадськості в інформаційно-комунікаційні процеси ЄС. Національні комунікаційні політики країн європейського союзу. Комунікаційна політика країн-членів ЄС з підтримки європейської інтеграції. Комунікації з залучення громадян у країна-членах ЄС. Мовна політика країн-членів ЄС як спосіб включення громадян у комунікацію. Комунікаційна політика України: виклики євроінтеграції. Комунікаційна підтримка євроінтеграції України: стан і проблеми. Напрями покращення комунікації з громадянами.

Тема 4 Європейське транскордонне співробітництво

Державна програма розвитку транскордонного співробітництва. Європейський досвід управління розвитком транскордонного співробітництва. Принципи організації транскордонної співпраці в європейських країнах: субсидіарність і доповнюваність. Транскордонне співробітництво та його роль в процесі європейської інтеграції України. Європейський досвід управління розвитком транскордонного співробітництва.

Тема 5 Безпека європейського транснаціонального простору

Становлення простору свободи, безпеки та правопорядку в європейському союзі. Глобальне середовище безпеки. Європейське середовище безпеки. Безпека держави в добу глобалізації та національні засоби реагування на зовнішні виклики й загрози. Безпекове середовище України у європейському контексті. Вплив євроінтеграційних процесів на безпеку України.

Тема 6 Розвиток та функціонування транснаціональних корпорацій в ЄС та Україні

Транснаціональні корпорації в аспекті розвитку глобалізаційних процесів. Основні чинники появи транснаціональних корпорацій. Наслідки діяльності ТНК.

Теоретико–правовий аспект діяльності транснаціональних корпорацій. Історичний процес становлення та розвитку транснаціональних корпорацій. Правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій. Роль транснаціональних корпорацій в сучасному світі. Особливості міжнародної правосуб'єктності транснаціональних корпорацій. Валютно – кредитні та фінансові аспекти діяльності транснаціональних корпорацій. Перспективи розвитку та ефективного функціонування транснаціональних корпорацій.

Тема 7 Політика європейської інтеграції України: досягнення, сучасний стан, перспективи

Історія стосунків Україна-ЄС з часу проголошення незалежності України. Нормативно-правові засади регулювання відносини між Україною та ЄС. Європейська Політика Сусідства та Україна. «Східне партнерство» у відносинах Україна – ЄС. Угода про асоціацію Україна-ЄС: особливості змісту Угоди та перспективи реалізації. Подальші європейські перспективи України.

Європейська інтеграція України: досягнення та перспективи. Європейська Політика Сусідства та Україна. «Східне партнерство» у відносинах Україна – ЄС. «Чорноморська синергія» як один з напрямків співпраці Україна – ЄС. Угода про асоціацію Україна-ЄС як новий етап розвитку євроінтеграційної політики України.

Трансформація зовнішньоторговельних потоків України в ХХІ ст. Стратегії зростання валової доданої вартості української економіки. Концепція вбудовування української економіки в міжнародні виробничі мережі.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 РОЗВИТОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Тема 8 Транснаціоналізація української та європейської економіки

Теоретичні підходи до розуміння сутності транснаціоналізації економіки.

Еволюції концепцій транснаціоналізації. Трансформація транснаціоналізації економічної діяльності на сучасному етапі світогосподарського розвитку. Транснаціоналізація світової економіки: системно-структурний аспект.

Тема 9 Особливості економічного механізму діяльності європейських транснаціональних корпорацій

Сутність економічного механізму ТНК. Міжнародне позиціонування активів ТНК. Специфіка використання трансфертних цін в діяльності ТНК. Економічні моделі транснаціональної діяльності.

Тема 10 Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій

Середовище фінансової діяльності ТНК. Характеристика фінансової структури ТНК. Теорія Модільяні-Міллера: проблема корпорації з погляду рівноваги на фінансовому ринку. Сутність теорії асиметричної інформації. Проблемні питання фінансів ТНК.

Тема 11 Міжнародна інвестиційна діяльність в системі європейського транснаціонального простору

Сутність і види інвестиційного співробітництва та його значення для розвитку України. Сутність інвестиційного співробітництва та його форми. Фактори впливу на інвестиційне співробітництво країни. Особливості інвестиційного співробітництва України та країн ЄС. Основні сфери інвестиційного співробітництва України та ЄС. Правове регулювання інвестиційного співробітництва України та ЄС. Проблеми і перспективи розвитку інвестиційного співробітництва між Україною і країнами ЄС. Моделювання впливу факторів на міжнародну інвестиційну активність України. Розробка заходів щодо активізації міжнародної інвестиційної діяльності України в контексті її євроінтеграції.

Тема 12 Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій

Особливості реалізації стратегій ТНК. Конкурентні стратегії транснаціональних корпорацій. Специфіка дії конкурентних сил на реалізацію стратегій ТНК. Процес виходу з ринку як елементу реалізації стратегії ТНК. Структура транснаціональних корпорацій, вплив стратегії ТНК на її організаційну побудову.

Тема 13 Маркетингові стратегії діяльності транснаціональних корпорацій

Сутність і класифікація маркетингових стратегій. Міжнародне середовище як детермінанта обрання маркетингової стратегії. Міжнародний життєвий цикл товару та його вплив на маркетингові стратегії ТНК. Особливості запровадження маркетингових стратегій у діяльність ТНК країн, що розвиваються. Переваги та недоліки запровадження стандартизованих і адаптованих маркетингових стратегій у міжнародній діяльності ТНК.

Тема 14 Функціонування транснаціональних корпорацій у міжнародній господарській діяльності

Транснаціональні корпорації у міжнародній господарській діяльності. Теоретичні концепції виникнення ТНК. Динаміка руху та регіональна структура прямих закордонних інвестицій транснаціональних корпорацій. Особливості діяльності та конкурентні позиції провідних світових транснаціональних корпорацій.

Етапи інтернаціоналізації компаній. Роль транснаціоналізації в розвитку сучасної національної економічної системи України. Особливості функціонування транснаціональних корпорацій у міжнародній економіці.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1												
Тема 1 Історичний огляд, правові та інституційні основи європейського простору	7	2	1	-	-	4	9	2	-	-	-	7
Тема 2 Законодавчі та нормативно-правові акти у сфері європейської інтеграції	7	2	1	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 3 Інформаційний та комунікаційний простір ЄС	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 4 Європейське транскордонне співробітництво	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 5 Безпека європейського транснаціонального простору	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 6 Розвиток та функціонування транснаціональних корпорацій в ЄС та Україні	10	4	2	-	-	4	11	2	2	-	-	7
Тема 7 Політика європейської інтеграції України: досягнення, сучасний стан, перспективи	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
<i>Контрольна робота №1</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 1	58	16	14	-	-	28	60	4	2	-	-	54
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2												
Тема 8 Транснаціоналізація української та європейської економіки	10	4	2	-	-	4	11	2	2	-	-	7
Тема 9 Особливості економічного механізму діяльності європейських транснаціональних корпорацій	8	2	2	-	-	4	9	2	-	-	-	7
Тема 10 Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 11 Міжнародна інвестиційна діяльність в системі європейського транснаціонального простору	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 12 Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 13 Маркетингові стратегії діяльності транснаціональних корпорацій	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 14 Функціонування ТНК у міжнародній господарській діяльності	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Контрольна робота №2</i>	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	62	16	18	-	-	28	60	4	2	-	-	54
Усього годин	120	32	32	-	-	56	120	8	4	-	-	108

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний огляд, правові та інституційні основи європейського простору	2
2	Законодавчі та нормативно-правові акти у сфері європейської інтеграції	2
3	Інформаційний та комунікаційний простір ЄС	2
4	Європейське транскордонне співробітництво	2
5	Безпека європейського транснаціонального простору	2
6	Розвиток та функціонування транснаціональних корпорацій в ЄС та Україні	4
7	Політика європейської інтеграції України: досягнення, сучасний стан, перспективи	2
8	Транснаціоналізація української та європейської економіки	4
9	Особливості економічного механізму діяльності європейських транснаціональних корпорацій	2
10	Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій	2
11	Міжнародна інвестиційна діяльність в системі європейського транснаціонального простору	2
12	Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій	2
13	Маркетингові стратегії діяльності транснаціональних корпорацій	2
14	Функціонування ТНК у міжнародній господарській діяльності	2
Разом		32

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

За навчальним планом семінарських занять не передбачено.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний огляд, правові та інституційні основи європейського простору	1
2	Законодавчі та нормативно-правові акти у сфері європейської інтеграції	1
3	Інформаційний та комунікаційний простір ЄС	2
4	Європейське транскордонне співробітництво	2
5	Безпека європейського транснаціонального простору	2
6	Розвиток та функціонування транснаціональних корпорацій	2

	в ЄС та Україні	
7	Політика європейської інтеграції України: досягнення, сучасний стан, перспективи	2
8	<i>Контрольна робота №2</i>	2
9	Транснаціоналізація української та європейської економіки	2
10	Особливості економічного механізму діяльності європейських транснаціональних корпорацій	2
11	Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій	2
12	Міжнародна інвестиційна діяльність в системі європейського транснаціонального простору	2
13	Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій	2
14	Маркетингові стратегії діяльності транснаціональних корпорацій	2
15	Функціонування ТНК у міжнародній господарській діяльності	2
16	<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	2
17	<i>Контрольна робота №2</i>	2
Разом		32

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

За навчальним планом лабораторних занять не передбачено.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний огляд, правові та інституційні основи європейського простору	4
2	Законодавчі та нормативно-правові акти у сфері європейської інтеграції	4
3	Інформаційний та комунікаційний простір ЄС	4
4	Європейське транскордонне співробітництво	4
5	Безпека європейського транснаціонального простору	4
6	Розвиток та функціонування транснаціональних корпорацій в ЄС та Україні	4
7	Політика європейської інтеграції України: досягнення, сучасний стан, перспективи	4
8	Транснаціоналізація української та європейської економіки	4
9	Особливості економічного механізму діяльності європейських транснаціональних корпорацій	4
10	Міжнародні фінанси транснаціональних корпорацій	4
11	Міжнародна інвестиційна діяльність в системі європейського транснаціонального простору	4

12	Особливості формування та реалізації стратегії транснаціональних корпорацій	4
13	Маркетингові стратегії діяльності транснаціональних корпорацій	4
14	Функціонування ТНК у міжнародній господарській діяльності	4
Разом		56

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Європейський транснаціональний простір» виконується у п'ятому семестрі, відповідно до методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни.

Виконання ІНДЗ є важливим етапом у підготовці до виконання дипломного проекту (роботи) майбутнього фахівця – менеджера.

Індивідуальне завдання є підсумковою самостійною роботою студента, що передбачає використання отриманих знань та навиків під час лекційного та практичного курсів з дисципліни «Європейський транснаціональний простір», тому виконується поступово у кілька етапів відповідно до пройденого матеріалу в межах структури курсу.

Індивідуальна робота реалізується у формі есе, написання якого потребує успішного засвоєння змісту дисципліни «Європейський транснаціональний простір» та отримання навиків самостійного наукового пошуку.

Виконання, оформлення та захист ІНДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Стратегія транснаціонального виробництва і матеріально-технічного забезпечення. Типи виробничих стратегій та їхні властивості.

2. Визначення розташування міжнародного виробництва: методи аналізу одиної території, методи аналізу декількох територій, метод аналізу товарів за декількома територіями.

3. Розроблення і реалізація стратегії міжнародного виробництва та матеріально-технічного забезпечення: критерій прийняття рішення, будівництво й розширення закордонного заводу; об'єднання систем виробництва та постачання.

4. Стратегія міжнародного підряду: типи проектів, закордонне будівництво, завод як об'єкт експорту, особливості експорту заводів та

ефективність цього процесу для країни-експортера і країни-імпортера; міжнародні виробничі консорціуми.

5. Екологічні наслідки виробничої діяльності ТНК.
6. Взаємовідносини «національна держава — ТНК»: гармонізація інтересів. ТНК в економіці економічно розвинутих країн.
7. ТНК в економіці країн, що розвиваються.
8. Наслідки господарської діяльності ТНК. ТНК і країни базування.
9. Етапи європейської інтеграції: події, досягнення, проблеми.
10. Сутність та види інтеграції як феномену міжнародних відносин.
11. Плюси та мінуси регіональної інтеграції.
12. Європейська ідентичність та проблеми кордонів Європи.
13. Досягнення та проблеми політики конкуренції ЄС.
14. Досягнення та проблеми ЄС у сфері культурної політики.
15. Досягнення та проблеми ЄС у сфері розвитку та співробітництва.
16. Досягнення та проблеми в економічній і монетарній політиці ЄС.
17. Досягнення та проблеми в освітній політиці ЄС.
18. Досягнення та проблеми політики з питань зайнятості та ринку праці і соціальної політики ЄС.
19. Досягнення та проблеми ЄС у сфері охорони навколишнього середовища.
20. Досягнення та проблеми у зовнішній та безпековій політиці ЄС.
21. Досягнення та проблеми у створенні Європейського простору свободи, безпеки та правосуддя.
22. Досягнення та проблеми у науково-технічній та інноваційній політиці ЄС.
23. Досягнення та проблеми мовної політики ЄС.
24. Досягнення та проблеми ЄС у сфері охорони здоров'я.
25. Досягнення та проблеми ЄС у сфері захисту прав споживачів.
26. Реформування ЄС. Основні зміни, внесені Лісабонським договором.
27. Лісабонська стратегія розвитку ЄС: цілі, реалізація, оцінка результатів.
28. Стратегія сталого розвитку в країнах ЄС і в Україні.
29. Умови розширення ЄС та критерії вступу як інструменти «трансформуючого впливу».
30. Розширення європейського транснаціонального простору: етапи, проблеми, досягнення.
31. Україна під впливом глобалізації, вестернізації та європеїзації: ризики та можливості.
32. Значення Копенгагенських критеріїв та Мадридського критерію вступу до ЄС для реформування системи державного управління в Україні.
33. Стосунки Україна-ЄС: етапи, проблеми, досягнення, перспективи.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір» застосовуються інформаційні та практичні методи навчання: класичні лекції, лекції-дискусії, практичні заняття, консультації з виконання самостійної та індивідуальної роботи студентів, а також виконання есе зорієнтованих на науково-дослідницький пошук студентів, підготовка коротких повідомлень на основі додаткової літератури курсу, письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні і дедуктивні

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Відповідно до плану вивчення дисципліни «Європейський транснаціональний простір» передбачається проведення поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль передбачає проведення опитування під час практичних занять;
- контроль виконання ІНДЗ та інших видів робіт;
- підсумковий контроль реалізується у вигляді заліку.

Методи контролю:

1. Оцінювання знань студента під час практичних занять.
2. Виконання завдань для самостійної роботи.
3. Виконання ІНДЗ.
4. Проведення проміжних тестів.
5. Проведення поточного контролю.
6. Проведення підсумкового заліку.

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Формою підсумкового контролю є залік, який складається очно в період призначений навчально-методичним центром або за індивідуальним графіком, який затверджується навчальним планом. Основною формою підсумкового контролю є відповідь на два теоретичні питання курсу та практичне завдання.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Європейський транснаціональний простір» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір»

Розділ I																	Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Поточне тестування та самостійна робота																		
Змістовий розділ 1								Змістовий розділ 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	KP1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	KP2	ІНДЗ		
-	2	3	3	3	3	3	10	3	-	3	3	3	3	3	10	15	40	100

*T1, T2, ..., T14 – теми занять

**KP1, KP2 – контрольні роботи

***ІНДЗ – індивідуальне науково-дослідне завдання

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

– усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;

– перевірки правильності розв’язання практичних задач;

– експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі заліку.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на заліку складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Європейський транснаціональний простір»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

– неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);

– неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання заліку:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється *«відмінно» (40 балів)*, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється *«добре» (30 балів)*, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:
  - при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється *«задовільно» (20 балів)*, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;
- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;
- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати заліку оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на заліку оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Таблиця 14.3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

- робоча навчальна програма дисципліни, силабус навчальної дисципліни;
- плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- тези лекцій з дисципліни;
- методичні рекомендації та розробки для викладача;
- методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни;
- перелік питань до іспиту, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу: підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". – О.: Фенікс, 2012. – 390 с.
2. Баймуратов М. О. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: монографія / М. О. Баймуратов, Ю. С. Хоббі. – Суми: Університет. кн., 2013. – 300 с.

3. Волошин Ю. О. Конституційно-правове забезпечення європейської міждержавної інтеграції: теоретико-методологічні аспекти: монографія / Ю. О. Волошин. – К.: Логос, 2010. – 428 с.
4. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування; за заг. ред.: Ю. П. Битяк, І. В. Яковюк. – К.: Ред. журн. "Право України"; Х.: Право, 2013. – Вип. 15. – 336 с. – (Академічні правові дослідження).
5. Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х.: Оберіг, 2012. – Вип 1. – 76 с. – (Серія "Наукові доповіді").
6. Європейський Союз: економіка, політика, право: енцикл. слов. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: ВПЦ "Київ. ун-т", 2011. – 368 с.
7. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування; за заг. ред. І. В. Яковюка. – К.: Ред. журн. "Право України"; Х.: Право, 2013. – Вип. 14. – 208 с. – (Академічні правові дослідження).
8. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01): хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. – О.: Фенікс, 2012. – 294 с.
9. Кордон М. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посіб. / М. В. Кордон. – 2-ге вид. – К.: Центр учб. л-ри, 2010. – 172 с.
10. Основи права Європейського Союзу: нормат. матеріали (із змінами, внесеними Лісабон. договором) / за заг. ред. М. В. Буроменського. – Х.: ФІНН, 2010. – 392 с. – (Бібліотека юриста).
11. Петров Р. А. Транспозиция "acquis" Европейского Союза в правовые системы третьих стран: монография / Р. А. Петров. – К.: Истина, 2011. – 384 с.
12. Право Європейського Союзу: підручник / за ред. В. І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.
13. Україна – Європейський Союз: збір. міжнар. договорів та ін. док. (1991–2009) / за ред. С. О. Камишева. – К.: Юстініан, 2010. – 608 с.
14. Чому "Європа" має значення. Європеїзація законодавчого процесу та парламентських практик в Україні: аналіт. звіт Лаб. законодав. ініціатив. – К., 2010. – 74 с.
15. Чугаєв О. А. Валютна інтеграція в Європейському Союзі: навч. посіб. / О. А. Чугаєв; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. – К.: Київ. ун-т, 2010. – 191 с.
16. Шпакович О. М. Вплив актів міжнародних організацій на внутрішні правопорядки держав-членів: теорія і практика: монографія / О. М. Шпакович; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2011. – 415 с.
17. Шкурупій О. В. Транснаціональні корпорації. К.: Центр учбової літератури, 2014. 240 с.

18. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія / І. В. Яковюк; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х.: Право, 2013. – 760 с.

19. Arzac E. Valuation for mergers, bigots and restructuring. URL: <http://www.researchgate.net/publication/228131090ValuationforMergersBuyoutsandRestructuring>.

20. Duginets G. V. The innovative aspect of Ukraine's integration into global value chains. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2017. № 6(95). С. 48–58.

21. Fortune Global 500. URL: <http://fortune.com/global500> .

Допоміжна:

22. Алієва-Барановська В. М. Глобальний бізнес. К.: Центр учбової літератури, 2013, 560 с.

23. Дугінець Г. В. Визначення умов формування міжнародних виробничих мереж. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 3 (98).

24. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія. Львів: ЛКА, 2015. 594 с.

25. Латинін Д. О. Стан та перспективи розвитку ТНК в світі та Україні. Publishing house Education and Science s.r.o. URL: http://www.rusnauka.com/38_NIEK_2014/Economics/2_181324.doc.htm.

26. Прохорова М.Е. Особливості та тенденції розвитку процесів транснаціоналізації в XXI столітті. Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). 2015. No 2. С. 88–98.

27. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції. Теорія та практика бізнесу ТНК. 2005, 718 с.

28. Рокоча В. Транснаціональні корпорації. К.: Таксон, 2001. 304 с. 3

29. Руденко Л .В. Транснаціональні корпорації. К.: КНЕУ, 2004. 227 с.

17. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>

2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>

3. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>

4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <http://www.me.gov.ua>

5. Міністерство фінансів України <https://www.mof.gov.ua/uk>

6. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>